
Preken is een aanmoed

Uit de 650 preken van de in 2013 overleden Gerrit de Kruijf is een boek samengesteld: *Een goed woord*. Het bewijst dat een prekenboek niet saai hoeft te zijn.

Recensie

Tjerk de Reus

Tot enkele tientallen jaren geleden kon het nog wel, een bundel preken publiceren. Maar vandaag zijn er nauwelijks nog uitgeverij te vinden die zoiets op de markt willen brengen. Daar zou nu wel eens verandering in kunnen komen, dankzij het gisteren gepresenteerde *Een goed woord - Uit de preken van Gerrit de Kruijf*. In dit boek presenteren Udo Doedens en Jilles de Klerk een bloemlezing uit de zeshonderdvijftig preken die Gerrit de Kruijf (1952-2013) sinds het begin van zijn predikantschap gehouden heeft, en dus ook in de jaren van zijn professoraat aan de universiteit van Leiden.

Doedens en De Klerk schotelen de lezer geen complete preken voor, maar fragmenten, variërend van een enkele regel tot driekwart pagina. Dat leest prettig en maakt het gemakkelijk om *Een goed woord* als een soort dagboek te gebruiken. Inhoudelijk hebben de samenstellers een reeks thema's opgesteld, waarbij preekfragmenten gekozen zijn, zoals de kerkelijke feesten en sacramenten, 'struikelteksten', liefde, trouw, recht, oorlog en geweld. Bij die fragmenten wordt steeds de betreffende Bijbelpassage vermeld, evenals het jaar waarin de preek

werd gehouden. Zo ontstaat een mooi beeld van de prediking van De Kruijf door de jaren heen.

Een boek als *Een goed woord* lijkt vooral mooi voor familie, vrienden en bekenden van de zo vroeg overleden De Kruijf. Een waardige herinnering aan iemand die zeer betrokken was bij kerk en theologie en eigen tonen wist aan te slaan in zijn publicaties, bijvoorbeeld op zijn vakgebied: de ethiek. Toch is dit boek veel meer dan een boek-voor-vrienden. Dat is te danken aan het feit dat De Kruijf een zeer interessant en zelfs meeslepend prediker was, die zonder gewichtig te doen over 'de moderne mens' die wij zouden zijn, zich echt een mens van vandaag toonde en het besef wist over te brengen dat we ook vandaag onverminderd zijn aangewezen op de bronnen van Oude en Nieuwe Testament.

Niet hoogdravend

Als je leest in de talloze fragmenten die hier zijn verzameld, valt op dat De Kruijf het niet zocht in hoogdravendheid of in stellige zekerheden, hoewel hij beslist geen modieuze twijfelbaar was. Hij brengt in zijn preken het evangelie in alle toonaarden ter sprake, heel direct, in treffende formuleringen, lang niet altijd geruststellend, maar wel steeds cirkelend om het beloftevolle geheim van de Schriften.

1952-2013

Gerrit de Kruijf

Gerrit de Kruijf (1952-2013) was hervormd predikant in Rijnsaterwoude en Rotterdam-Kralingen. Hij promoveerde in 1981 op een proefschrift over K.H. Mistkotte: *Heiden, jood en christen*. Sinds 1992 was hij hoogleraar theologie in Leiden. In 1994

publiceerde hij het boek *Wakzaam en nuchter - Over christelijke ethiek in een democratie*, dat veel reactie opriep. Kort voor zijn overlijden verscheen een kleine bundel met overpeinzingen: *De dood dichterbij* (2012).

Gerrit de Kruijf (1952-2013) was een mee

Je zou een studie kunnen maken van de 'theologie van de Kruijf', op grond van dit nieuwe boek. Wat daarbij meteen boven zal komen drijven, is de grote plek die Jezus Christus in zijn verkondiging inneemt. Dan gaat het, zoals de samenstellers in het nawoord schrijven, niet om Jezus als historische figuur en ook niet om Christus als theologische grootheid, maar om de overtuiging dat de Levende Heer zich vandaag bezighoudt met mensen en de gemeente aanspreekt. Dit betekent ook dat er wat gebeurt, valt keer op keer in dit boek te lezen. Het vertrouwen krijgt grond onder

iging om te zingen

slepend prediker. Foto: Tjerk de Reus

de voeten, de vreugde wordt wakker, hoe bescheiden of aangevochten soms ook. Dankzij Jezus wenkt een nieuwe toekomst, en dat is de kern van 'wedergeboorte'. Dit gaat niet zonder slag of stoot, noteert De Kruijf: 'Geloven in Christus is ook altijd een pijnlijke operatie. Het nieuwe leven duldt het oude niet. De één z'n brood is de ander z'n dood.'

Zingen

Vaak spreekt de Kruijf over de duistere kanten van het menselijk bestaan, en als hij zich hardop realiseert dat mensen dit ook wel een tikje te somber kunnen vinden, zegt

hij: 'Kijk, als u vindt dat het aardig licht is in de wereld, op een paar donkere plekken na, dan kunt u natuurlijk niets zien in Jezus. Als de zon schijnt, is een zoeklicht overbodig. Jezus zie je alleen als je van het donker weet.' Maar als Jezus in beeld komt, ontstaat de drang om te zingen: 'preken is eigenlijk een aanmoediging om te zingen'.

Dit betekent niet dat het niet kan botsen tussen de Bijbelse belofte en het moeizame aardse bestaan. 'We krijgen van het evangelie niet wat we hebben willen, we krijgen geen bevredigende oplossingen, het komt nooit rond en het is weleens

moeilijk om dan welwillend te blijven.' Maar in de persoon van Jezus breekt iets door dat met genade ('ik weet geen ander woord') te maken heeft. Rond deze kern cirkelt heel De Kruijfs verkondiging: 'Mooi praten - dat kunnen velen. Illusies wekken - dat is een vak apart. Maar met ons zijn waar wij zijn - kom daar maar eens om. Daar komt Jezus om.'

▶ Een goed woord.
Gerrit de Kruijf,
Boekencentrum,
€ 29,90

